

poleca

e-book

JAK PRAWIDŁOWO WSPÓŁPRACOWAĆ ZE ZWIĄZKAMI ZAWODOWYMI PO ZMIANACH PRZEPISÓW

stan prawny 19 marca 2019 r.

Sebastian Kryczka

1. Związek zawodowy oraz uprawnieni do zrzeszania się	3
2. Zakaz nierównego traktowania	4
3. Cele związkowe.	6
4. Tworzenie związków zawodowych	7
5. Uprawnienia związków zawodowych	9
5.1. Zawieranie układów zbiorowych pracy	10
5.2. Urlop bezpłatny dla członków związku	11
6. Status zakładowej organizacji związkowej	11
7. Reprezentatywna organizacja związkowa	15
7.1. Zakładowa organizacja związkowa	16
7.2. Przejście zakładu pracy	18
7.3. Dostęp do informacji	19
7.4. Uprawnienia organizacji zakładowej w razie zagrożenia zdrowia lub życia zatrudnionych	20
7.5. Reprezentowanie przez związek	22
8. Zwolnienie z obowiązku świadczenia pracy	23
9. Ochrona działaczy związkowych	25
10. Warunki do prowadzenia działalności związkowej	27
11. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy	28

Jak prawidłowo współpracować ze związkami zawodowymi po zmianach przepisów

Możliwość tworzenia związków zawodowych i przystępowania do nich przez osoby świadczące pracę na podstawie umów o dzieło, zlecenia czy w ramach tzw. samozatrudnienia to najważniejsza zmiana, jaka obowiązuje od 1 stycznia 2019 r. w zakresie tworzenia i funkcjonowania organizacji związkowych. Osoby zatrudnione na innej podstawie niż stosunek pracy uzyskały też prawo do ochrony przed zwolnieniem z pracy.

Pracownikom i pracodawcom przysługuje prawo zrzeszania się w związkach zawodowych, organizacjach społeczno-zawodowych rolników oraz w organizacjach pracodawców (art. 59 Konstytucji RP). Ta konstytucyjna zasada ma odzwierciedlenie w źródłach prawa pracy. Pracownicy i pracodawcy w celu reprezentacji i obrony swych praw i interesów mają prawo tworzyć organizacje i przystępować do tych organizacji (art. 18¹ Kodeksu pracy).

1. Związek zawodowy oraz uprawnieni do zrzeszania się

Związek zawodowy to dobrowolna i samorządna organizacja ludzi pracy powołana do reprezentowania i obrony ich praw, interesów zawodowych i socjalnych. Związek zawodowy jest niezależny w swojej działalności statutowej od pracodawców, administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz od innych organizacji.

Przez wiele lat osoby wykonujące pracę na podstawie innych stosunków prawnych niż stosunek pracy nie mogły tworzyć związków zawodowych ani wstępować do nich. Od 1 stycznia 2019 r. dokonano w tym zakresie bardzo istotnych zmian związanych z rekomendacją Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 2 czerwca 2015 r. (K 1/13). We wskazanym wyroku TK uznał, że zakres regulacji dopuszczający możliwość tworzenia związków zawodowych i wstępowania do nich tylko przez pracowników jest niezgodny z konstytucją.

Uwzględniając argumentację przywołaną w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego, która wskazuje na brak konstytucyjnego ograniczenia w zakresie wstępowania oraz tworzenia związków zawodowych w kontekście konkretnej formy zatrudnienia, od 1 stycznia 2019 r. prawo tworzenia i wstępowania do związków zawodowych przysługuje osobom wykonującym pracę zarobkową. Do osób wykonujących pracę zarobkową zaliczają się osoby wykonujące pracę o zarobkowym charakterze, niezależnie od podstawy zatrudnienia.

Definicje pojęć zawarte w ustawie o związkach zawodowych

- DEFINICJA**
- **Osoba wykonująca pracę zarobkową** – pracownik lub osoba świadcząca pracę za wynagrodzeniem na innej podstawie niż stosunek pracy, jeżeli nie zatrudnia do tego rodzaju pracy innych osób, niezależnie od podstawy zatrudnienia, jeżeli ma takie prawa i interesy związane z wykonywaniem pracy, które mogą być reprezentowane i bronione przez związek zawodowy.
  - **Pracownik** – osoba, o której mowa w art. 2 ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeksu pracy (zgodnie z tym przepisem pracownikiem jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę).
  - **Pracodawca** – osoba, o której mowa w art. 3 Kodeksu pracy (zgodnie z tym przepisem pracodawcą jest jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników), oraz jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one inną niż pracownik osobę wykonującą pracę zarobkową, niezależnie od podstawy tego zatrudnienia.